

կերակրով եւ այլով պատրաստութեամբ, եւ աղօրքին վասն հոգւոց ննջեցելոց, եւ հոգեւոր ուրախութիւնս առնէին:

Յիւրաքանչիւր ամի յ7 ապրիլի կասարէին, եւ ցայժմ եւս կասարէն զսօն մի զոր կոչեն *նաղըշարսահ*, որ նշանակէ *նոր ծաղիկ ընծայել*. որոյ աղագաւ եւ սովոր են յայնմ աւուր կոյս աղջկունք եւ հարսունք ժողովիլ եւ երբալ իղաւս, հաւաքել ծաղկունս եւ միմեանց ընծայել: Նրբ հարցի եւ նոցա զխորհուրդ արարողութեանս, պատասխանի եւսն. Հարբ մեր պատմեալ են մեզ քե այս նշանակ է աւետման հրեշտակապետին, որ ծաղիկ ընծայեաց, ստեն, Մարիամու:

Կասարէին եւ այլ սօն մի, եւ կոչին *օրքեն*, որ նշանակէ օր միանակի, որ եր օր համբարձման Քրիստոսի: Եւ սովորութիւն ունէին մինչեւ ցայն օր ոչ զենուլ զգառն, այլ յայնմ աւուր իգառանց զոհս մատուցանել Աստուծոյ եւ ընդունելութիւնս առնել, եւ յայնմ օրէ զմիս գառանց ուտել:

Կասարէին եւ զսօն մի կոչեցեալ *քիսորքիւրդ*, որ նշանակէ դուստր Աստուծոյ, եւ յայնմ աւուր օրիորդ աղջկունք մի մի հաւս ժողովին, զկերակուրս պատրաստէին յաղօրասն իւրեանց, եւ բազմութիւն զնացեալ վայելիին, եւ կոյս աղջկունքն աւետիսն եւ շնորհաւորէին նոցա քե կոյս Աստուածածնի բարեկենդանն է: Յառաջակալ շաբաթուն պահս պահէին, եւ իկիւրակէի սօնէին զսօն Աստուածածնի, եւ կոչին *քաշխօշեան*, որ նշանակէ Աստուծոյ մայր, եւ ունէին յօրինեալ զգովասանութիւն իմերայ սուրբ Աս-

տուածածնին. եւ յայնմ աւուր երգէին եւ ստէին, *քաշխօշեան Մերիեմաշխոյ, մերիեմնէք, դշեման, դրդրդրնշ մաշէ զկոյս*, որ բարգմանի, մայր Աստուծոյ, մեծ Մարիամ, ոսկեապիկ, ունիս շապիկ, քո նա-կազդ է լուսնեակ, երկու կողմոյ լոյս արեգակ: Բազում այսպիսի գովասանութեամբ պատուէին զսուրբ Աստուածածնին:

Ունէին զսօն մի եւս զոր կոչին *փարութք*, որ նշանակէ շուր ցանելոյ օր, եւ յայնմ աւուր ուրախանային ցանելով իմերայ միմեանց զշուր, զոր առնէին որպէս եւ մեք իսօնի վարդապետի: Չայս ամենայն սովորութիւնս ցայժմ եւս կասարէն ունան:

Չերքեզաճայ զբաճաւորեալ.

Բաց յայսցանէ այժմ եւս ըզսուրբ Դեորգայ եւ սուրբ Յակոբայ սօնս կասարէն եւ պահս պահեն. մանաւանդ սովորութիւն ունէին, եւ այժմ եւս ունին զոհս մատուցանելոյ: Յեղուցանեն զվառեալ մոմերէնս յեղջերս խոյոց եւ եղանց, զաղսան ուտել զուարակաց, եւ զոհեն զնոսա՝ յարեւելս հայելով:

Թող զայս ամենայն. ինքեանք եւս բերանօք իւրեանց վկայեն ըզբիստոնեալ ինեղն իւրեանց իսկըզբան. եւ ինեղն նոցա բիստոնեալ հաստիս նաեւ անուամբ երից աւուրց. նախ՝ զկիւրակէն կոչեն *քիսմաճ*, որ նշանակէ օր Աստուծոյ. երկրորդ՝ զշուրեալարին *փարաւսփիճ*, որ նշանակէ փոքրագոյն պահք.

եւ երրորդ՝ զուրբաքն *փարաւսփիշկոյ*, որ նշանակէ մեծագոյն պահք: Նրեւի ուրեմն զի պահեալ են իւրաքանչեւ երկիցս, եւ չեն գործեալ ինչ իկիւրակէի իպատիս Աստուծոյ:

(Շարայարութիւնն յառաջիկայս:)

Հ Ի Ե Շ Տ Ա Վ.

Հրեշտակ թեւեր ի մէջ զիշեր ընդ երկին,
եւ մրմընջեր երգ մեղմագին.
Լուսին, աստեղք եւ գունդք ամպոց օդայած
ի լուր կային այն նըւագաց:

* * *

Եւ նա երգէր զհանգիստ ոգւոց արգարոց
Ընդ հովանեօք դրախտին ծառոց.
Եւ ըզբարձրեալն առնոյր ի գով զեղեցիկ,
եւ գովութիւնն էր անկեղծիկ:

Զոգի մատաղ գրկեալ բերեր նա յերկիր
Յարտասուաց վայրըս տըխրալիր.

Եւ ի մատաղն ոգի մնաց ձայնն արվեմելի
Լոկ ի խօսից, բայց կենդանի:

* * *

Եւ ընդ երկար տառապեցաւ յաշխարհի
Լըցեալ տենչմամբ հիւանալի.

Ոչ զերկրաւոր տաղտուկ երգով նա երբէք
Փոխանակեաց զերկնիցըն երգ: